

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem nadom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrt leta 35 kr. — Naročnina se pošilja upravnstvu v tiskarni sv. Cirila. Voroške arize št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, 60 se na eno enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vseslovenski shod v Ljubljani.

Najimenoitnejši dan menda ostane v zgodovini slov. naroča dan 14. septembra 1897. Ta dan se je zbral cvet našega naroda iz raznih pokrajin v beli Ljubljani. Okoli 1000 mož, vnetih za slogo in edinost, nas je prišlo na vseslovenski in istersko-hrvaški shod. In Ljubljana se je pokazala kot naše središče; saj skoraj ni bilo hiše, ki bi ne bila z zastavami okrašena.

Ta velepomembni shod se je vršil v veliki sokolski dvorani »Narodnega doma«. Ob 9. uri je pozdravil dr. Šusteršič zbrane Slovence in Hrvate ter predlagal za predsednika goriškega poslanca dr. Ant. Gregorčiča; vsi so temu navdušeno pritrtili. Za častne predsednike pa so bili izvoljeni: kranjski deželni glavar Oton Detela, ljubljanski župan Ivan Hribar, A. Barvinski, dr. Stransky in baron Rukavina; za podpredsednike: dr. Fr. Jurtela, kanonik L. Einspieler in vitez Nabergoj; za zapisnikarje: dr. Gregorin, dr. A. Medved, dr. Fr. Rosina in dr. Žitnik.

Ko predsednik dr. Ant. Gregorčič vse pozdravi, pozdravi zaupne može deželni glavar Detela v imenu Kranjske, župan I. Hribar v imenu Ljubljane, Barvinski v imenu Rusinov, dr. Stransky v imenu vseh Čehov, baron Rukavina v imenu Hrvatov, dr. Stojan v imenu moravskih Čehov in vitez Vukovič v imenu dalmatinskih Hrvatov. Nato predlaga dr. Gregorčič, naj se pošlje udanostni telegram presvetlemu cesarju, k čemur vsi s trikratnim, gromovitim živio pritrldijo. Nato se je začela obravnava o točkah dnevnega reda, kakor smo ga bili objavili. Shod je trajal do 3. ure popoldne. Sklenile so se enoglasno razne resolucije; nas štajarske Slovence zanimajo v prvi vrste naslednje:

Resolucije o težnjah štajarskih Slovencev.

1. Da se ugotovi opravičenim težnjam vseh Slovencev na spodnjem Štajarskem po enakopravnosti, treba, da se sodiščni okraji Radgona, Cmurek in Arvež podredijo novemu okrožnemu sodišču v Mariboru.

2. Brezpogojna potreba je, da se ljudska šola, namenjena za poduk slovenskim otrokom, uredi skozi in skozi na podlagi materinega jezika kot izključljivega podučnega jezika, ter da neha biti ista v rokah nemško-nacionalnih in liberalnih šolskih nadzornikov golo sredstvo za ponemčevanje slovenskega naroda.

3. Treba je, da se deželni šolski svet štajarski razdeli v dva oddelka, nemškega in slovenskega, kateri opravlja vsaki samostojno vse posle, zadevajoče njemu podrejene šole.

4. Učiteljske v Mariboru, namenjeno vzgoji učiteljev za slovenske spodnještajarske šole, mora se urediti tako, da bode poduk v večini podučnih otrok v slovenskem jeziku.

5. Vprašanje poduka v slovenskem jeziku na celjski gimnaziji v Celju napravijo slovenske paralelke za slo-

venske dijake ter da se za tako popolneno gimnazijo zgradi državno, srednje šole dostojno poslopje.

6. Za štajarske Slovence treba osnovati v Celju državno nižjo kmetijsko šolo za praktičen poduk v umnem kmetijstvu in za vinorejo in sadjerejo, potem državno podkovsko šolo, obe seveda s slovenskim podučnim jezikom.

7. Na srednjih šolah naj se nastavlja slovenskega jezika zmožni in slovenski mladini naklonjeni možje, ne pa odločni nasprotniki nemško-nacionalnega in liberalnega mišljenja, kakor se to godi za Celje.

8. Nadzorstvo glede vseh spodnještajarskih ljudskih in srednjih šol mora se odvzeti možem, ki so znani protivniki slovenskega naroda, ter izročiti možem, katerih preteklost daje jamstvo, da jim bo napredek slovenske šole zares na srečo.

9. Pri imenovanju uradnikov za spodnje Štajarsko mora nehati sedanja krivična praksa, po kateri se izključujejo navadno uradniki slovenske narodnosti, in sicer celo domačini, od službenih mest na spodnjem Štajarskem.

Uradniška mesta na spodnjem Štajarskem morajo biti pristopna tudi, in to v prvi vrsti, uradnikom slovenske narodnosti, in to mesta ravno c. kr. predsednikov okrožnih sodišč, okrajnih glavarjev in drugih predstojnikov jednako, kakor nižjih tem podrejenih uradnikov, pri sodiščih, pri politični in finančni upravi, pri šolah, pošti in železnicah.

Pri imenovanju uradnikov za spodnje Štajarsko gledati je strogo na to, da vsak imenovanec ima že pri imenovanju popolno znanje slovenščine ter da je zmožen uradovati v slovenskem jeziku ustno in pismeno.

10. Krivični volilni red treba spremeniti tako, da bodo Slovenci na spodnjem Štajarskem dobili svojemu številu primeren broj zastopnikov v državnem zboru in da se uvrstijo v mestno skupino vsi sedaj izpuščeni trgi.

Resolucije o splošnem političnem položaju in jezikovnem vprašanju.

1. Vseslovenski in istersko-hrvaški shod sprejme združenje vseh slovenskih in hrvaških državnih poslancev z veseljem na znanje in odobrava v vseh točkah program »Slovenske krščansko-narodne zveze«.

2. Slovenskim in istersko-hrvaškim državnim poslancem se izreka popolno zaupanje in se isti pozivljajo, naj v parlamentarni večini vstrajajo, dokler bode odločno in neodvisno od trenutnih vladnih tendenc, dejansko izvrševala svoj program.

3. Vseslovenski in istersko-hrvaški shod zahteva, da se v članu 19. temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov z dne 21. decembra leta 1867 št. 142 drž. zak. zajamčena narodna in jezikovna enakopravnost v šoli, uradu in javnem življenju izvrši tudi glede slo-

venskega in oziroma hrvaškega jezika na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Volilski shod v Velenju.

Veselica, katero je priredilo bralno društvo gornje Šaleške doline dne 5. septembra na vrtu Korunove gostilne pri Velenju, je bila dobro obiskovana. Kar se mora še posebej omeniti, jako dobro je bil zastopan kmečki stan. Seveda, imeli so tudi uzrok in sicer prav važen uzrok, zakaj so se zbrali v tolikem številu vrli kmetje Šaleške doline. Poročilo državnega poslanca č. g. J. Žičkarja in deželnega poslanca gosp. Vošnjaka so hoteli slišati ter se naučiti o delovanju državnega in deželnega zbora. Da sta jih tudi zanimali obe poročili, je bilo povzeto iz klicev, s katerimi so naznanjali, da odobrujejo ravnanje in postopanje slovenskih poslancev, a da obsojajo krivice, katere delajo najbolj kmečkemu stanu državnozbornski ropotarji, kakor tudi krivice, katere še niso prenehale v deželnem zboru. Oba govornika sta razložila stvar prav po domače. V njunih govorih je mnogokaj, kar bi utegnilo zanimati bralce »Slov. Gospodarja«. Nekaj takih mislij bodi tukaj navedenih.

Državni zbor se deli na dve stranki. V večini so pametni, razumni možje, ki se zavedajo, kaj jim je poverilo ljudstvo, ko jih je izvolilo za poslance. V manjšini je dosti ljudij, ki se obnašajo prav pobalinski, zavirajo delovanje visoke zbornice, ter samo ljudstvu škodujejo. Enkrat se ne more ničesar rešiti v zbornici ravno vsled njihovega obnašanja. Potem jemljejo denar, (vsak poslanec vsaki dan 10 fl.), katerega ne zaslužijo. Ta denar plačuje ljudstvo. Tako ima ljudstvo izgubo — za svoj denar ne dobi ničesar in sramoto, — ves svet se spotika nad takimi poslanci, kakor so avstrijski ropotarji. In sedaj reci človek, ali ni to goljufija, katera se stori ljudstvu? Tako je tudi naravnost povedal ropotarjem katoliški poslanec Tusel iz Solnograške; za to so zahtevali levičarji, da se je poklical k redu, in da se za kazen tudi zapiše v zapisnik zborniških sej. Res, poslanec Tusel se je opomnil, da je nedostojno tako imenovati obnašanje levičarjev. A zahtevi, da se to vsprejme v zapisnik, se ni ustreglo. No, poslanec Tusel ni dobil pohvale v zbornici za to, ker je povedal resnico, pač pa v ljudstvu. To pritrjuje povsod njegovim besedam.

V državnem zboru je predložila vlada, so predložili poslanci važne predloge. Prevažna stvar so zadruga, o katerih je podal načrt zbornici poljedelski minister, da bi se o njem razpravljalo. Zadruga bi bile velikanskega pomena za kmeta in meščana.

Zadruga bi koristile kmetu, ker bi tem potom stavili ceno svojim pridelkom kmetje, in ne židje, veletržci, kakor se zdaj godi. Kmet v potu svojega obraza dela. A to, kar si pridelala mora oddati skoro pod nič. Pozneje bi bilo drugače. Kmetje jednega sodnijskega okraja bi stopili v tesno zvezo ter pristopili k zadrugi. Vse zadruga jedne dežele bi bile zopet tesno zvezane med seboj. Zadruga bi pred vsem zalagale armado z živežem, kateri se kupuje zdaj za to od veletržcev, židov. Seveda ti si delajo pač s tem denar. Od malih posestnikov pokupijo žito vredno in ga prodajo potem armadi prav visoko. Ako bi se ustanovile zadruga, tega ne bi bilo več. Kmetje bi oddajali naravnost armadi po zadrugah pridelke in sicer po ceni, katera jim gre. Da bi bilo to jako koristno za kmeta, je razvidno.

Tudi meščanom ne bi škodile zadruga. Meščani ne kupujejo surovih pridelkov, temuž že pripravljanih za rabo. Ali tovarne, od koder dobivajo mali trgovci po mestih in trgih moko, zalagajo z žitom zopet veletržci,

židje. Drugi jih ne more, ker nikdo drugi ni v stanu toliko žita nakupiti, kakor ga tovarne rabijo. Da delajo ti za sebe, ni treba tukaj še posebej povdarjati. Veletržce bi spodrinile zadruga. Od teh bi dobivale žito tovarne ceneje, kakor ga dobivajo od veletržcev. Potem pa bi bilo mogoče, ali prav za prav bi se moralo zgoditi, da bi se razposiljala iz tovarn veliko ceneje moka. Tako bi bili meščani veliko na boljsem. Živeli bi veliko vredneje. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Slovesnost pri Sv. Jožefu blizu Maribora.

Čč. gg. lazaristi so kot goreči misijonarji znani skoro v vsaki župniji naše vladikovine. Od leta 1852. imajo misijonsko hišo in cerkev pri Sv. Jožefu pri Celju, od pretekle nedelje sem pa tudi pri Sv. Jožefu v Studencih blizu Maribora. Njih slovesno vmeščenje se je v nedeljo takó-le vršilo:

Na hvalo Studenčanov moramo omeniti, da so ti takoj prisrčno postali udani čč. gg. lazaristom. Že v soboto popoldne so dekleta cerkev okrasila z vencí in šopki znotraj in zunaj, fantje so postavili slavolok in lepe mlaje, in na vseh hišah blizu cerkve so se razobesile zastave. Zvečer pa se je zažigal umetalni ogenj, topiči so gromeli, godba južnoželezniške delavnice pa je gg. misijonarjem priredila serenado.

V nedeljo dopoldne ob pol 10. uri je ogromna množica vernikov, preč. stolni kapitelj, preč. g. vizitator lazaristov, č. g. superijor Franc Javševc, č. g. misijonar Jožef Navinšek, in mnogo mariborskih ter nekaj sosednikov duhovnikov pričakovalo mil. knezoškofa pri cerkvi sv. Jožefa. Po udanem pozdravu se vsi napotijo v cerkev, kjer pri vratih mil. nadpastir izročijo ključe in stolo č. g. superijorju. Pri velikem oltarju pa blagoslovijo mil. knezoškof novi krasni tabernakelj in novo podobo sv. Jožefa z Jezuščekom, potem prenese č. g. superijor monštranco s presv. Rešnjim Telesom, nato pa zapojejo mil. knezoškof: »Veni, Creator Spiritus!« (Pridi, stvarnik sv. Duh!) ter slovesno mašujejo ob obilni asistenci.

Po sv. maši stopijo mil. nadpastir na prižnico ter v nemškem in slovenskem jeziku razložijo zgodovino cerkve sv. Jožefa v Studencih, potem zasluge sv. Vincencija Pavlana, ki je ustanovil pred 250. leti družbo misijonarjev-lazaristov, k sklepu pa vernike opomnijo na dolžnosti, katere imajo do čč. gg. misijonarjev in izrečejo višjepastirsko zahvalo preč. g. kanoniku Tomažu Rožancu, ki so se najbolj trudili, da se je ustanovila ta misijonska naselbina, ki naj nosi ime »Jezus - Marija - Jožefova misijonska hiša«. Z zahvalno pesmijo so potem mil. knezoškof sklenili to prelepo slovesnost. Blagoslov božji pa naj obilno in neprenehoma rosi na misijonsko cerkev in hišo Sv. Jožefa blizu Maribora!

Gospodarske stvari.

Domača zdravila za živino.

(Dalje.)

Ricinovo olje je zdravilo za črevesno zapeko pri žrebetih, katera izvira še od poroda. Ubrani pa se ta bolezen lahko, ako se kobila predno stori, dovolj in pametno giblje ter par tednov bolj zmerno krmi. Bolnemu žrebetu se mora obilno nastiljati in ga toplo odevati. Tudi je koristna mlačna klistira od kamiličnega čaja, ki se mora vsake pol ure, pa previdno ponavljati.